

BİLLUR ERGÜN CENGİZ

Ruhun Ten Yüzüne Çıkışı

BEYAZ BAYKUŞ: 48
ARAŞTIRMA: 8

BİLLUR ERGÜN CENGİZ / RUHUN TEN YÜZÜNE ÇIKIŞI

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumahioğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Özlem Küskü
Yayın Koordinatörü: Kaan Cumahioğlu
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: Işıl Ilgıt Şimşek
Sayfa Düzeni: Melike Doğan
Sosyal Medya-Grafik: Işıl Ilgıt Şimşek

Beyaz Baykuş: Mayıs 2021
Yayıncı Sertifika No. 13226
ISBN: 978-625-441-221-9

© Beyaz Baykuş
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42 - Faks: (0) 212 252 22 43
www.beyazbaykus.com
[facebook.com/ beyazbaykusyayinlari](https://facebook.com/beyazbaykusyayinlari)
twitter.com/beyazbaykusy
instagram.com/beyazbaykusyayinlari

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

Beyaz Baykuş Yayınları, Destek Yayınları'nın tescilli markasıdır.

BİLLUR ERGÜN CENGİZ

DÖVME ATLASI

Ruhun
Ten
Yüzüne
Çıkışı

İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA / 9

DÖVMENİN YOLCULUĞU / 11

Dövme (Tattoo) Nedir? / 13

Dövme Sanat mıdır? / 18

SAMOA'DA ACIYLA YÜZLEŞMENİN YOLU / 21

Dövme İçin Beden Bir Coğrafyadır / 25

MOKOMOKAI / 29

**POLİNEZYA DÖVME GELENEĞİNDE EN ÇOK
KULLANILAN SEMBOLLER / 34**

Enata / 34

Enata (Desen) / 34

Tiki / 36

Tiki Gözleri / 37

Kertenkele / 37

Vatoz / 37

Okyanus / 38

Mızrak Ucu / 38

**DÖVMENİN KISA TARİHİ VE EN ESKİ DÖVME
BULUNTULARI / 40**

Buz Adam Ötzi / 41

ANTİK MİSİR MEDENİYETİ DÖVME SANATI / 43

GÜNEY AMERİKA DÖVME SANATI / 46

ASYA KÜLTÜRÜ DÖVME SANATI / 49

Ukok Prensesi Mumyası / 52

ÇİN KÜLTÜRÜNDE DÖVME / 53

Tarım Mumyaları / 53

JAPON KÜLTÜRÜNDE DÖVME / 54

İrezumi / 55

Günümüz Japon Toplumunun Dövmeye Bakış Açısı / 59

İrezumi Dövmelerin Anlamları / 60

Bir Tuhaf Dövme Koleksiyoneri

Dr. Fukushi Masaichi (1878-1956) / 72

GREK-ROMEN DÖVME SANATI / 73

TRAK KÜLTÜRÜNDE DÖVME / 76

MEZOPOTAMYA DÖVME SANATI / 78

Deq / 80

Deq Figürleri / 84

Günümüz Modern Deq Sanatçısı

Elu Aiyana / 93

DİNLERİN DÖVMEYE BAKIŞ AÇISI / 96

HAPİSHANE DÖVMELERİ / 99

İLK KADIN DÖVME SANATÇILARI / 101

Maud Wagner / 102

Jessie Knight / 102

Whangod Oggay

Son Mambabatok / 104

MODERN DÜNYA DÖVME SANATI / 107

PIERCING'İN TARİHİ / 109

MODERN DÖVME MAKİNELERİ VE BOYALARI /112

İğne Çeşitleri / 115

İlk Elektrikli Dövme Makinesinin İcadı (1891) / 116

MODERN DÜNYADA DÖVME EĞİTİMİ / 118

DÖVME TARZLARI / 120

Geleneksel Dövme (Old School) / 120

New School / 122

Neo Geleneksel / 123

Blackwork / 126

Dotwork / 127

Geometrik / 128

Illustrative / 129

Sketch (Eskiz) / 130

Watercolor (Suluboya) / 131

Japanese (İrezumi) / 132

Yazı Dövmeleri / 133

Minimalizm / 134

Realizm (Gerçekçilik) / 135

Sürrealizm (Gerçeküstücülük) / 136

Dövme Festivalleri / 137

Batuhan Cengiz / 139

DÖVME VE PSİKOLOJİ / 141

Psikolog Metehan Büyüklü / 141

KAYNAKÇA / 144

YAZAR HAKKINDA

Vücudunun büyük kısmı dövmelele kaplı olan Billur Er-
gün hem yazar hem de ressamdır. 26 yaşındaki genç yazarın
kitaplarında sanat adına geçen pek çok diyalogda Vincent
van Gogh'un sanat anlayışıyla beraber yine ressam olan Mark
Rothko'nun resme mistik bakış açısı ve güzellik güdölmeksi-
zin yapılan sanatın orijinallüğinden bahsedilmektedir.

Yazmaya ilkokul zamanlarında kompozisyon yarışmalarıyla
başlayan yazarın ressamlık hayatı da yine küçük yaşlarda baş-
lamıştır. Antik kozmogoni ve evrenin varoluş meselesi onun
kitaplarında ve resimlerinde yegâne motivasyon kaynağıdır.

Evrenin ilk anına kimi zaman felsefi kimi zaman teorik fizik
kullanarak bakan yazar için Sümer tabletleri araştırmalarının
özüdür. Hobi olarak Sümerce öğrenmeye başlayan Billur Er-
gün, Trakya Üniversitesi Grafik Tasarım mezunu ve Mimar
Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi öğrencisidir.
Sanata ve tarihe meraklı yazar, Pop Art akımını kendi üslubuy-
la yorumlayıp mitolojik öğeler ekleyerek kendi tarzında eserler
vermektedir. Mersin “Yaşasın Sanat” sergi etkinliğinde eserle-
rini sergileyen sanatçı, Louvre du Carrousel Art Shopping Pa-
ris 2021 Fuarı'nda eserlerini tüm dünya ile paylaşmak için gün
saymaktadır.

*“Dövmelerim ruhumun
bir yansıması,
bedenim ise evrendeki
mabedim ve ben mabedimin
bir sanat eseri
olmasını istiyorum.”
– Billur Ergün Cengiz*

DÖVMENİN YOLCULUĞU

İnsan bedeni, kadim zamanlardan beri sanat yapıtlarında en çok kullanılan unsurlardan biri olmuştur. Mağara duvarları, ağaç gövdeleri, kayalar ya da başka başka objeler üzerine bırakılan bu izler insan bedeni üzerine de bırakılmıştır. Sanatın tüm alanlarına konu olan beden, yeri geldiğinde tuval olarak kullanılarak üzerine işlemler yapılmıştır. Beden, insan benliğinin görünen yansıması olduğundan ona yapılan müdahaleler kendini ifade etmenin bir biçimi olarak görülmüştür.

Bedene bırakılan bu kalıcı izler bazen sözcüklerle ifade edilemeyecek konuları, acıları ve içsel buhranları; bazen de tanrılarla bir olmayı, büyüsel ayinleri, bireyin kendi olma çabasını ve yaşadığı topluma kendini kanıtlamasını sembolize etmiştir. Kadim insandan bugüne evrensel olanı farklı bir lisanda anlatır bu izler...

İnsanoğlunun dünyadaki yolculuğu başladığından beri hep doğayı izlemiş ve taklit etmiştir. İnsan tüm bu gayelerini gerçekleştirenken, vücuduna işlediği motifleri de doğadan almış; kendisinin de doğanın sıradan bir unsuru olduğuna vurgu yapmıştır. Pek çok farklı medeniyetten günümüze miras kalan dövme kültürü, içinde bulundurduğu imgelerle araştıranları gizemli bir dünyaya davet eder.

Günümüzde bir beden süsleme sanatı olan “dövme” bir toplumun normlarını, hayatın işleyişini ve davranış kalıplarını aktaran piktograflardır. Tarihin çok eski zamanlarından beri kullanılan dövmeler, toplumların algısına ve dönemin zihniyetine göre çeşitli sebeplerle vücutlara işlenmiştir. Her kültürde yapılma sebepleri

aynı olmadığı gibi dövme insanların sosyal yaşamdaki yeri de aynı değildir. Bazı kültürlerde soyluluğun nişanesi olan dövmeler bazı toplumlarda aşağılanmanın ifadesidir.

Dini boyutları da yüzyıllardır tartışılan bu gelenek bir toplumdan diğer topluma özgü mana, işlev ve uygulamalarla çeşitlenerek yayılmıştır. Her toplumun kendine özgü örf ve âdetleri göz önüne alındığında dövme geleneğinin de birikimli bir şekilde günümüze kadar geldiğini görebiliriz. Bu da bizlere ipuçlarını takip ederek günümüze kadar gelmiş dövme figürlerinin kökenlerini bulma şansını verir. İnsanlık tarihi kadar köklü bir geçmişe sahip olan dövme geleneği Mezopotamya, Kuzey Avrupa, Orta Avrupa, Anadolu, Mısır, Asya, Okyanusya, Amerika ve Japonya gibi coğrafyalarda binlerce yıldır farklı şekillerde vücutlara işlenmiştir.

Tarihsel süreçte “dövme” kimi zaman dinsel koruyucu bir tılsım (Şamanların sıkça kullandıkları gibi), kimi zaman mahkûm ve suçluların utanç lekesi, kimi zaman üst mertebenin soyluluk nişanesi, kimi zaman bir kabilenin “totemi”, kimi zaman savaş kahramanlarının “onur simgesi”, kimi zaman maceraperest çapkın denizcilerin “bölge hatıraları”, kimi zaman sirklerde sergilenen bir merak unsuru olarak görülmüştür. Tarihi süreç içinde kadınlarda dövme soyluluğu ve güzelliği sembolize ederken erkeklerde güç ve iktidar ile bağdaştırılmıştır.

21. yüzyıl günümüz çağdaş toplumunda ise dövme cinsiyet fark etmeksizin güzellik ile ilişkilendirilir ve vücut süsü olarak kullanılır. Sürekli güncellenen moda ve güzellik algısı göz önüne alındığında dövme tarzlarının zaman içindeki değişimi eskiye nazaran daha yavaş seyreder diyebiliriz.

*“Vücutum benim günlüğüm
ve dövmelerim benim hikâyem.”*

– Johnny Depp

Dövmе (Tattoo) Nedir?

Dövmenin sözlük anlamı “vücut derisi üzerine iğne vb. sivri bir araçla çizilmek ve içine renk veren maddeler konulmak yoluyla yapılan yazı veya resim” şeklindedir. Etimolojik kökenini incelediğimizde bugün Batı dillerinde kullanılan “tattoo” sözcüğünün Tahiti dilinden geldiğini görürüz, bu sözcük “vurma, çakma, işaretleme” anlamına gelen Tatau’dan türetilmiştir.

Tarihsel olarak Polinezya kültüründe yazı kullanılmazdı. Bu sebeple herhangi bir kişinin kimliğini ve karakterini belli etmek için çeşitli sembollerden meydana gelen dövmeler kullanılırdı. Genel olarak dövmeler, hiyerarşik bir toplumdaki statüyü, mensup olduğu soyu ve kişinin erginlik durumunu gösterecek biçimde yapılırdı. Eski Polinezya kabilelerinde hemen hemen her erkeğin dövmesi vardı. İlk kez ziyaret edilen Polinezya adaları, 1595’te Avrupalı kâşifler ve İspanyol denizci Alvaro de Mendana de Neira tarafından bulunan Marquesas Adaları’ydı. Ancak kendilerine sömürge arayan Avrupalı denizciler buraların yeraltı kaynaklarının azlığı sebebiyle bölgeye pek ilgi göstermemişlerdi.

Tarihin bir cilvesi olarak Kaptan James Cook, Polinezya adalarını keşfetmeye değer bulup keşfe çıkan ilk kâşif olacaktı. 1771’de James Cook, Tahiti ve Yeni Zelanda gezisinden ilk kez döndükten sonra Avrupa’da “dövme” kelimesi ortaya çıkacaktı.

Polinezya üçgeninde yaptığı keşif yolculuğuna “Tattaw” adını veren Cook, bölge halkının davranışlarını incelemişti. Avrupa’ya dönerken yanında getirdiği Ma’i adlı bir Tahitili,

dövmenin Avrupa'da hızlı bir şekilde popüler olmasını sağlayacaktı. Cook, beraberinde Avrupa'ya getirdiği yerliler ve orada dövme hakkında tuttuğu detaylı resmi kayıtlarla tattoo kelimesini terminolojiye sokan ilk kişiydi.

